

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Mennta- og menningarmálaráðuneyti
Sölvhólsgötu 4
101 Reykjavík

Reykjavík 1. september 2020

2009003SA KB/vrb
Málalykill: 00.64

Efni: Umsögn um breytingar á viðmiðunarstundaskrá grunnskóla

Vísað er til tilkynningar í samráðsgátt dags. 26. ágúst sl. þar sem óskað er eftir umsögnum um fyrirhugaðar breytingar á viðmiðunarstundaskrá grunnskóla. Tilfni breytinganna er viðvarandi slakur árangur nemenda í íslensku og náttúrufræði sem ítrekað hefur birst í niðurstöðum PISA. Ísland sé nú með lægst hlutfall tíma til kennslu móturmáls í 1.-7. bekk grunnskóla og einnig í náttúrufræði í 8.-10. bekk samanborið við nágrannalönd okkar. Með þessum breytingum færist íslensk viðmiðunarstundaskrá grunnskóla nær meðaltali í móturmáli- og náttúrufræðigreinum hjá nágrannaþjóðþjóðum okkar. Stefnt er að því að breytingarnar taki gildi frá og með skólaárinu 2021-2022.

Breytingarnar fela í sér að:

- Vægi íslensku er aukið úr 18,08% í 21,50%
- Vægi náttúrugreina er aukið úr 8,33% í 11,01%
- Vægi valgreina er minnkað úr 9,90% í 3,79%

Sambandið tekur undir að gera þurfi breytingar á viðmiðunarstundaskrá aðalnámskrár grunnskóla og telur mikilvægt að leggja aukna áherslu á kennslu í íslensku og náttúrugreinum til að bregðast við versnandi árangri nemenda í þessum greinum.

Sambandið telur hins vegar að við endurskoðun á viðmiðunarstundaskrá sé ekki eingöngu hægt að taka mið af árangri nemenda í PISA heldur þurfi einnig að skoða niðurstöður annarra verkefna þar sem lögð er áhersla á breytingar á skólastarfi. Má þar nefna drög til þingsályktunar um menntastefnu til ársins 2030, skýrslu starfshóps um innleiðingu geðræktar, forvarna og stuðnings við börn og ungmenni á Íslandi og samkomulag mennta- og menningarmálaráðherra, Samtaka iðnaðarins og Sambands íslenskra sveitarfélaga um að auka vægi og áhuga á verk-, tækni- og listgreinum, sem undirritað var 25. febrúar sl. Í samkomulaginu er meðal annarra aðgerða fjallað um aukna áherslu á að allir grunnskólanemar fái kennslu í verk-, tækni- og listgreinum samkvæmt aðalnámskrá og að endurskoða skuli fjölda kennslustunda í þeim greinum með sérstakri áherslu á unglingsstigið.

Sambandið telur óhjákvæmilegt að vara við því að fækka kennslustundum í valgreinum á grunnskólastigi, sem kann að leiða til fækkunar kennslustunda í list- og verkgreinum, sem gengi þvert á fyrrnefnt samkomulag og áherslur í menntastefnu til 2030. Fækkun valgreina dregur úr sveigjanleika og fjölbreytileika skólastarfsins og fækkar tækifærum þeirra nemenda sem hneigjast til verklegs náms. Sambandið leggur áherslu á að ýta þurfi undir alhliða færni nemenda, út frá áhugasviðum þeirra.

Sambandið telur þörf á frekari umræðu um málið, þar sem sérstaklega verði skoðað að ráðast í heildarendurskoðun á viðmiðunarstundaskrá, þar sem allar námsgreinar eru undir sem og heildarkennslustundafjöldi. Sérstaklega skal bent á að kennsludagar í íslenskum grunnskólum eru 170 auk 10 „skertra“ daga. Eru kennsludagar á Íslandi því mun færri en í flestum löndum innan OECD, þar sem meðaltal er 185 dagar. Þar að auki er meðaltal Norðurlandanna 189 kennsludagar, ef Ísland er frátalið¹. Með því að lengja skólaárið til samræmis við það sem þekkest t.a.m. á Norðurlöndunum mætti nálgast markmið ráðuneytisins um fjölgun kennslustunda í íslensku og náttúrufræðigreinum án þess að skerða kennslustundir í öðrum greinum.

Boðuð endurskoðun á viðmiðunarstundaskránni felur einungis í sér breytingu á tímamagni. Sambandið vekur athygli á nauðsyn þess að skoða inntakið og kennsluhætti samhliða. Við frekari umfjöllun um málið er mikilvægt að fyrir liggi svör við eftirtöldum atriðum:

Hvaða þætti ber að leggja áherslu á innan þessa aukna tímamagns í íslensku og náttúrufræði?

Er fyrirhuguð aukin starfsþróun fyrir kennara til að takast á við þessar breytingar?

Eru kennarar með þessa sérhæfingu til staðar?

Eru námsgögn og kennslugögn til staðar til að mæta fjölgun kennslustunda og aukinni áherslu?

Þá bendir sambandið á að innleiðing vandaðra breytinga á skólastarfi þarfnast bæði tíma og eftirfylgni og í því samhengi geti það verið of bratt að ætla fyrirhuguðum breytingum að taka að fullu gildi strax á næsta skólaári.

Umræddar breytingar á viðmiðunarstundaskrá grunnskóla voru ræddar á fundi fræðslumálanefndar sambandsins þann 19. ágúst sl. Tók nefndin undir mikilvægi þess að efla þyrfti þekkingu og færni nemenda í íslensku og náttúruvísindum en undirstrikaði að það mætti ekki verða á kostnað verklegra greina og sköpunar. Skapa þyrfti aukið svigrúm til þess að sinna öllum þessum mikilvægu þáttum náms með viðunandi hætti og horfa til heildstæðari nálgunar á breytingar á viðmiðunarstundaskrá í því skyni. Sambandið lýsir yfir áhuga og vilja til þess að koma að slíkri umræðu með mennta- og menningarmálaráðuneyti og öðrum hagsmunaaðilum um þróun skólastarfs.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Karl Björnsson
framkvæmdastjóri

¹ Education at a Glance 2019. Tafla D1.2. bls. 372.